

Programmabegroting Purmerend 2024-2027

Programma 4

Milieu

Visie

We zetten in op het behoud van een goed milieu en duurzaam gebruik van grondstoffen. Duurzame energieopwekking en vermindering van CO₂-uitstoot vraagt inzet van iedereen om de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs 2015 haalbaar en betaalbaar te maken.

Het inrichten van het afvalbeheer met de focus op zo veel mogelijk schone en goed recyclebare gescheiden opgehaalde grondstoffen en het minimaliseren van de hoeveelheid te verbranden restafval. Hierbij wordt de balans gezocht tussen het gemak voor onze inwoners en het realiseren van de milieudoelstellingen, tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.

Doelen en activiteiten

Afvalinzameling

Een gemeente die werkt voor haar inwoners en ondernemers, met zoveel mogelijk vooraf gescheiden afvalinzameling als aanzet tot grondstoffenverwerking. Het gaat niet meer over afval, het gaat over grondstoffen; afvalbeheer wordt grondstoffenmanagement en dat vraagt om een andere aanpak en inrichting van de processen. Afvalscheiding is niet als enige van belang in de overgang naar het grondstofdenken. Ook afvalpreventie speelt een rol. Het voorkomen van afval

ligt niet langer alleen op het bord van de producenten, maar ook op het bord van de inwoners van Purmerend. Door slim kopen en consumeren kan veel restafval voorkomen worden. Wij kunnen de inwoners van Purmerend hierbij helpen door een makkelijk toegankelijk inzamelsysteem voor grondstoffen te bieden en bewoners goed en volledig te informeren over het waarom en nut & noodzaak van afvalscheiding en afvalpreventie.

Milieu

Door middel van gericht toezicht zorgen we ervoor dat bedrijven voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van milieu. In het op te stellen programma Uitvoering en Handhaving wordt aangegeven waar de prioriteiten liggen. Hierbij worden diverse samenwerkingsverbanden met externe partijen aangegaan op het gebied van energietransitie en duurzaamheid.

Ecologie

We gaan de komende jaren op veel plekken bouwen en dat heeft grote invloed op de lokale natuur. In 2024 stellen we een visie ecologie op met als doel het behoud en het verbeteren van de natuur in Purmerend. Belangrijk is het verbeteren van het leefgebied van beschermde soorten. Door het optimaliseren van het Natuurnetwerk kunnen ook andere planten en dieren daarvan profiteren. Verbeteringen in beheer en inrichting, zowel van gebouwen als het groen, dragen bij aan het behoud van waardevolle leefgebieden in de gemeente. Via onderzoek ontstaat een beter beeld van de voorkomende soorten. In het gekoppelde Ambitiedocument Natuur Inclusief Bouwen komen uitgangspunten voor de bouw en ontwikkeling te staan die bijdragen aan het stedelijke klimaat en biodiversiteit. Uiteindelijk moeten inwoners, organisaties en bedrijven de natuur omarmen. Daarom is communicatie en participatie een belangrijk aandachtspunt in de op te stellen Visie Ecologie.

Duurzaamheid

In 2023 is meer budget vanuit het Rijk beschikbaar gekomen voor de personele invulling van Duurzaamheid. Zoals bij u bekend heeft Purmerend al sinds 2017 een ruime personele inzet op het terrein van Duurzaamheid. Deze inzet is tot nu toe volledig ten laste van de algemene middelen van de gemeente geboekt. Het is een van de redenen waarom de gemeente Purmerend ten opzichte van veel andere gemeenten op onderdelen een voorlopersrol in de energietransitie had en heeft. De nu beschikbare subsidie is een ondersteuning voor gemeenten die personele capaciteit op het gebied van klimaat- en energie missen. Voor de gemeente Purmerend is het hierdoor niet langer noodzakelijk om deze kosten uit eigen middelen te bekostigen. De ruimte die hierdoor in de begroting ontstaat, kan daarom gebruikt worden om het ingezette duurzaamheidsbeleid voort te zetten. In zijn algemeenheid zit er spanning tussen de grootte van de opgave van Purmerend voor verduurzaming in Purmerend en de beschikbare middelen voor een sluitende begroting. Wij zien het als onze belangrijkste taak om onze inwoners te ondersteunen met het realiseren van de energietransitie. Dit betekent niet dat er geen aandacht is voor bijvoorbeeld circulariteit of duurzame mobiliteit en tal van andere onderwerpen, maar met name daar waar financiële middelen moeten worden ingezet, kiezen wij voor twee thema's, t.w. Aardgasvrij maken en Isolatie.

Wat gaan we doen en wat willen we hiermee bereiken?

Aardgasvrij maken

De gemeente Purmerend heeft budget gekregen voor de Proeftuin In Overwhere Zuid en afgesproken is dat dit wordt uitgevoerd zolang hiervoor middelen beschikbaar zijn. Voor 2024 zijn

hiervoor (nog) voldoende middelen beschikbaar. Er is inmiddels een bijdrageregeling voor aanleg van warmtenetten voor netwerkbedrijven zoals Stadsverwarming Purmerend (SVP) maar deze is niet dekkend. Toch ondersteunen wij de aanvragen die hiervoor door SVP worden gedaan. Omdat de behoefte aan duidelijkheid over de energietransitie toeneemt bij inwoners, zullen hiervoor keuzes moeten worden gemaakt die wij u zullen voorleggen, waarbij de ruimte die vanwege de personeelskostensubsidie ontstaat kan worden ingezet.

Nationaal Isolatie Programma

In juli 2023 is het Nationaal Isolatie Programma van start gegaan. Hiervoor is een aanvraag voor de eerste tranche ingediend. Deze bijdrage wordt door het Rijk bepaald aan de hand van het aantal koopwoningen met een G, F, E of D-label. In het najaar van 2023 kan een tweede tranche worden ingediend. De regeling richt zich enerzijds op woningen met een lagere WOZ-waarde dan €429.300,- anderzijds krijgen eigenaren die in aanmerking zijn gekomen voor een energietoeslag voorrang. In het najaar van 2023 wordt u hiertoe een subsidieverordening ter vaststelling aangeboden.

Energie- en warmtebronnen

Voor de langere termijn is er behoefte aan een of meer warmtebronnen voor SVP. Hierbij zal ook gekeken moeten worden naar de mogelijkheden voor Geothermie. Dit is voor de langere termijn onvoldoende omdat uitbreiding van het netwerk gewenst is en biomassa moet worden gezien als een transitiebrandstof. Met SVP en andere stakeholders worden de mogelijkheden van verder seismisch onderzoek nagegaan.

In het najaar van 2023 gaat in samenwerking met de provincie en de rijksdienst voor cultureel Erfgoed opnieuw onderzocht worden of en zo ja, welke mogelijkheden er zijn voor opwekking van windenergie in de Beemster zonder dat dit de Unesco Werelderfgoed-status in gevaar brengt. Op verzoek van enkele ondernemers in de Beemster wordt in samenwerking met de Provincie gekeken naar mogelijkheden voor winning van biogas in de Beemster.

Stroom / elektriciteit

Voor de realisatie van ruimtelijke projecten, het bouwen van woningen, de economische activiteiten van ondernemers én de transitie naar hernieuwbare brandstoffen is elektriciteit nodig. Uit berekeningen blijkt dat er knelpunten zijn om voldoende elektriciteit te hebben voor de geplande ontwikkelingen. Er is te weinig elektriciteit en het netwerk is te krap bemeten om de schommelingen tussen vraag- en aanbod aan te kunnen. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van de Purmerendse bestuurlijke agenda. Inwoners en ondernemers gaan hiervan de effecten merken.

Om tot verbeteringen te komen, realiseren de verantwoordelijke landelijke partijen een nieuw 380 kV hoogspanningsnetwerk. Het Noord-Hollandse tracé voor dit voornamelijk bovengrondse netwerk is nog niet bekend. Om tot een keuze te komen is een Rijkscoördinatieregeling (RCR) procedure gestart. Voor dit proces wordt vooruitgelopen op de omgevingswet. Dit gebeurt onder andere met de te volgen participatieprocedure. Als gemeente volgen wij dit proces met volle aandacht en maken gebruik van de mogelijkheden om tot een optimale inpassing te komen die zo min mogelijk effect heeft op de andere Purmerendse ruimtelijke agenda.

Voor onze regio wordt ook het middenstroomnetwerk versterkt. Dit gebeurt concreet door op korte termijn een nieuwe 150 kV kabel te trekken tussen het station in Wijdewormer en het

nieuw te bouwen elektriciteitsstation in Baansteede-Noord. Hiervoor zijn in 2023 acties gestart om in 2026 voldoende stroom te hebben voor het bedrijventerrein én voor de lopende bouwprojecten. Purmerend zorgt er, in nauwe samenwerking met de andere betrokken gemeenten voor, dat de netbeheerders zo snel mogelijk kunnen werken. We zijn alert op mogelijke stagnaties en pakken het initiatief om deze te omzeilen.

Parallel aan de structurele verbeteringen van het elektriciteitsnetwerk verkennen wij als gemeente de mogelijkheden voor aanvullende lokale initiatieven om beter gebruik te maken van de elektriciteit die wél beschikbaar is. In essentie gaat het hierbij om effectieve afstemming tussen vraag en aanbod. Dit vraagt om activiteiten, investeringen en medewerking van ondernemers. Dit geldt ook voor de gemeentelijke organisatie. Er is budget nodig om de lokale initiatieven op gang te brengen en praktisch mogelijk te maken

Duurzaamheidsagenda

Het rijksbeleid dat wordt uitgevoerd heeft een grote invloed op de huidige werkzaamheden op het gebied van Duurzaamheid. Zowel de regelgeving als de Specifieke Uitkeringen maken veranderingen in het beleid noodzakelijk waardoor meer tijd nodig is om het beleid voor de komende jaren te formuleren. Wij zijn voornemens om voor het begrotingsjaar 2024 u een duurzaamheidsbeleidsnota met agenda te presenteren.

Milieu

Purmerend is schoon, heel en veilig om in te wonen, te recreëren en te werken. De gemeente voert de milieutaken uit overeenkomstig de Omgevingswet. Bedrijven die moeten voldoen aan energiebesparingsplicht stimuleren/ondersteunen voor een duurzame gemeente.

- Terugdringen van milieuhinder door bedrijven, door deze te laten voldoen aan de geldende wetten en regelgeving. Klachten en meldingen afkomstig van bedrijven pakken we adequaat op.
- We leggen de prioriteiten en de keuzes die we daarin maken vast in het Uitvoeringsprogramma VTH 2025 en stellen het Evaluatieverslag VTH 2023 op.
- De Omgevingsdienst voert in opdracht van de gemeente Purmerend toezicht uit bij bedrijven die vallen onder het basistakenpakket.
- Het bodeminformatiesysteem is op orde, zodat de nieuwe bodemtaken uitgevoerd kunnen worden.
- De bestaande milieu-inrichtingen worden omgezet naar milieubelastende activiteiten.
- Uitvoering geven aan het Energiebesparingsakkoord.

Afvalinzameling

Verbetering afvalscheiding door inwoners op een creatieve wijze bewust te maken van de nut en noodzaak van afval scheiden en hen de mogelijkheid te bieden afval beter te scheiden.

- Opstellen plan van aanpak en business case Omgekeerd Inzamelen; een inzamelsysteem waarbij gescheiden ophalen van grondstoffen aan huis gemakkelijk gemaakt wordt en het weggooien van restafval minder gemakkelijk is.
- In het plan van aanpak Omgekeerd Inzamelen is ook de inrichting van de inzameling van bioafval bij hoogbouw meegenomen. (als vervolg op de pilot inzameling bioafval in de Oost- en Westervenne).
- Communicatiecampagne "Afval bestaat niet!"

Belangrijk om te weten

Wet en regelgeving

Het LAP3 loopt af in 2023 en wordt vervangen door het CMP; het Circulair Materialen Plan. Het CMP treedt per 1 januari 2025 in werking, zo is de planning. Het CMP sluit beter aan op het programma Nederland Circulair in 2050.

De UPV, de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid, die de verantwoordelijkheid van de verpakkingindustrie voor inzameling en verwerking van alle verpakkingen regelt, krijgt een update voor de komende jaren wat betreft de vergoedingenstructuur. Daarnaast worden nieuwe onderdelen toegevoegd die onder de UPV moeten gaan vallen zoals textiel en luiers.

Ontwikkelingen afvalbranche

De afvalbranche is onverminderd in ontwikkeling. De afzetmarkten fluctueren in bereikbaarheid en ook de tariefstructuren staan onder druk. De vergoedingen voor de grondstoffen vertonen een grillig karakter, zowel positief als negatief.

Afvalscheiding en hergebruik

Binnen de afvalbranche is steeds meer discussie over het verschil tussen afvalscheiding en daadwerkelijk hergebruik van grondstoffen. De focus komt steeds meer op de kwaliteit van de gescheiden grondstofstromen te liggen. Schone grondstofstromen kunnen zorgen voor maximaal hergebruik van de grondstoffen.

Risico's bedrijfsvoering

Het slecht verkrijgbaar zijn van grondstoffen heeft invloed op het productieproces van externe leveranciers van bijvoorbeeld (vracht)auto's en onderdelen daarvan, minicontainers, ondergrondse containers en containerbehuizingen voor Gft hoogbouw. Levertijden en aanschafkosten lopen hierbij sterk op. Ook in 2024 zijn de stijgende brandstofkosten een reden tot zorg.

Rijksbeleid duurzaamheid

Landelijk wordt deze kabinetsperiode fors ingezet op duurzaamheid. De middelen nemen toe maar de exacte omvang die voor de gemeente beschikbaar komt is op dit moment nog niet bekend. Vertrekpunt voor het onderdeel duurzaamheid voor 2024 is daarom de voortzetting van de duurzaamheidsagenda 2020 – 2023, zonder extra middelen. Er wordt een nieuwe strategische duurzaamheidsagenda voorbereid voor de periode 2024 – 2026 die breder van karakter is en waar ook onderwerpen naast de energietransitie worden opgenomen. Daarin worden ook verdere initiatieven onder het voorbehoud van aanvullende Rijks of provinciale middelen benoemd. Zo anticiperen we op de toenemende aandacht voor duurzaamheid vanuit het Rijk.

Warmtebronnen

Vanuit Stadsverwarming Purmerend en de gemeente worden de mogelijkheden voor nieuwe warmtebronnen onderzocht op haalbaarheid waarbij onder andere wordt gekeken naar geothermie.

Maatwerkoplossingen buitengebied Beemster

Voor de bedrijven en woningen in het buitengebied van Beemster bestaat een grote behoefte aan meer mogelijkheden om uitvoering te kunnen geven aan de energietransitie. Hier is stadsverwarming niet de eerste optie. Keuzevrijheid voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven

aan de energietransitie wordt beperkt door tal van voorschriften. Uiteraard is niet voor niets gekozen voor een conserverend ruimtelijk beleid en vraagt het landschap om voorzichtigheid om het karakter van de historische inrichting van de polder zo min mogelijk aan te tasten. Vandaar dat deskundigen worden gevraagd om te adviseren waar en tot hoever er mogelijkheden zijn om - met behoud van de waarden van het gebied – invulling te geven aan de energietransitie en hiervoor een afwegingskader op te stellen. Het afwegingskader kan ruimte bieden voor maatwerkoplossingen.

Landelijk gebied

De provincie heeft in mei 2023 een eerste versie van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) goedgekeurd. Het PPLG wordt uitgewerkt naar 5 regio's waaronder Laag Holland. Deze gebiedsplannen voorzien in het herstellen en realiseren van natuurgebieden, innovaties bij veehouderijen voor lagere stikstofuitstoot, perspectief voor landbouwers en een verhoging van het grondwaterpeil in de veenweiden. Ook de waterkwaliteit, biodiversiteit, het klimaat, erfgoed en recreatie krijgen aandacht.

Wat mag het kosten

(Bedragen x € 1.000)		Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023 (Bijgesteld)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BVo41 Milieu	Lasten	-13.545	-13.698	-13.948	-13.929	-14.175	-14.498	-14.785
BVo41 Milieu	Baten	15.766	15.991	16.010	16.227	16.592	16.933	17.301
		2.221	2.293	2.062	2.298	2.417	2.435	2.516
BVo42 Duurzaamheid	Lasten	-2.726	-2.795	-7.655	-2.378	-2.373	-569	-583
BVo42 Duurzaamheid	Baten	29	0	1.538	1.552	1.566	0	0
		-2.697	-2.795	-6.117	-826	-807	-569	-583
PGRo4 Milieu	Lasten	-16.271	-16.493	-21.603	-16.308	-16.547	-15.067	-15.367
PGRo4 Milieu	Baten	15.795	15.991	17.548	17.779	18.157	16.933	17.301
Saldo programma		-476	-502	-4.056	1.471	1.610	1.866	1.933

Het saldo stijgt met € 5.527.000 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2023. Dit wordt veroorzaakt door € 5.295.000 lagere lasten en € 231.000 hogere baten.

Ontwikkeling exploitatie 2023-2024

Beleidsveld Milieu

BVo41 Milieu	Lasten	Baten
Hogere baten afvalbeheer		
De hogere baten afvalstoffenheffing van € 538.000 is het gevolg van de voorgestelde tariefstijging van 1% (meerjarig). Daarnaast dalen de baten uit afvalstromen van € 348.000 in 2024 ten opzichte van 2023 door marktwerking. Dit betreft met name papier (€ 296.000), metaal (€ 50.000) en kunststof verpakking (€ 46.000). De overige afvalstromen laten per saldo een voordeel zien van € 44.000.		190
Hogere lasten afvalbeheer		
De per saldo hogere lasten afvalbeheer van € 96.000 is het gevolg van hogere loonkosten van het personeel Reiniging door formatie-uitbreiding en indexering (€ 324.000), hogere kapitaalslasten door met name vervanging van tractie (€ 178.000) en hogere overige lasten afvalbeheer (€ 66.000). Tegenover deze hogere lasten staan een lagere doorbelasting van kosten van de nieuwe milieustraat Baansteer Noord door een vertraagde start van de bouwwerkzaamheden (€ 100.000) en lagere verwerkingskosten door een naar verwachting lager tonnage afval (€ 372.000).	-96	
Hogere onttrekking uit voorziening afvalstoffenheffing		
Er wordt € 80.000 meer uit de voorziening afvalstoffenheffing onttrokken om 100% kostendekkendheid te bereiken.	80	
Diverse		
Afwijkingen lager dan € 100.000	35	27
Totaal	19	217

Beleidsveld Duurzaamheid

BVo42 Duurzaamheid	Lasten	Baten
Duurzaamheid		
Bij de voorjaarsnota is besloten om de eigen middelen voor duurzaamheid af te ramen. Hier tegenover staat de ontvangst van extra Rijksmiddelen voor het klimaat. Per saldo ontstaat hier een verschil ten opzichte van 2023.	1.195	
Proeftuin aardgasvrij		
In 2023 stond de laatste fase van de uitvoering proeftuin aardgasvrij begroot. In 2024 staan deze kosten niet langer begroot. Hierdoor ontstaat een grote afwijking ten opzichte van het voorgaande jaar.	4.101	
Diverse		
Afwijkingen lager dan € 100.000	-19	14
Totaal	5.277	14

Reserves

Reserve duurzaamheid

In 2024 wordt per saldo een bedrag van € 46.000 onttrokken aan de reserve duurzaamheid. De onttrekking betreft de middelen welke de gemeente vanuit het Rijk heeft ontvangen voor het klimaatakkoord.

Voorzieningen

Voorziening afvalstoffenheffing

De voorziening heeft tot doel om te komen tot een meerjarige egalisatie van het tarief van de afvalstoffenheffing en bedraagt € 1.934.000 per 1-1-2024. In 2024 is er een onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing begroot van € 220.000. Hiermee komt de tariefstijging voor 2024 op de voorgestelde 1% (meerjarig).

Investerings

Voor 2024 zijn de volgende investeringen begroot (voor specificatie zie investeringsoverzicht)

Lopende investeringen	0
Vervangingsinvesteringen	720
Voorgenomen investeringen	0
Totaal	720

Programma 5

Bereikbaarheid

Visie

Purmerend groeit. Binnenstedelijk worden de komende jaren veel woningen toegevoegd. Nieuwe én bestaande inwoners moeten op een veilige, comfortabele en snelle manier naar hun bestemmingen kunnen reizen. Daarbij mogen geen groepen buiten de boot vallen. De binnenstedelijke verdichting vraagt daarom om nieuwe oplossingen. We stimuleren zoveel mogelijk wandelen, fietsen en het openbaar vervoer. Reizen met de auto blijft mogelijk.

Doelen en activiteiten

In december 2022 is het Mobiliteitsplan Purmerend vastgesteld. Het Mobiliteitsplan verbindt de ontwikkelambities op het gebied van woningbouw, werkgelegenheid en verblijfskwaliteit aan de ambities van mobiliteit. Purmerend heeft een groeiambitie waarbij er tot 2040 10.000 woningen worden toegevoegd. Sinds 2017 zijn hiervan inmiddels ruim 3.400 woningen gerealiseerd. Deze woningbouwopgave heeft ook zijn weerslag op de bereikbaarheid en leefbaarheid van de gemeente. Purmerend heeft zeven beleidsuitgangspunten voor de toekomstige mobiliteit geformuleerd:

- Purmerend wordt een tien minuten stad: basisvoorzieningen zijn lopend of fietsend te bereiken
- Aandacht voor de leefbaarheid en bereikbaarheid van het centrumgebied, gericht op voetgangers, fietsers en kwaliteit van de openbare ruimte